

بسمه تعالی

وزارت کشاورزی - وزارت نیرو - وزارت جهاد سازندگی و سازمان برنامه و بودجه

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۷۵/۶/۱۱ بنا به پیشنهاد مشترک شماره ۱۰۲/۳۳۲۹/۸۱/۲۲۳۰ مورخ ۱۳۷۴/۷/۱۲ وزارتخانه‌های نیرو، کشاورزی و جهادسازندگی و سازمان برنامه و بودجه و به استناد بند ط تبصره (۱۹) قانون برنامه دوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۷۳ و ماده (۵۱) قانون توسعه عادلانه آب - مصوب ۱۳۶۱ - آئین نامه اجرائی بهینه‌سازی مصرف آب کشاورزی را به شرح زیر تصویب نمود:

آئین نامه اجرائی بهینه سازی مصرف آب کشاورزی

فصل اول: کلیات و مبانی

ماده ۱ - محاسبات لازم درباره خالص نیاز آبی محصولات مختلف کلیه مناطق آبیاری و همچنین تعیین الگوی مصرف بهینه آب بر اساس ضمیمه شماره (۱) این آئین‌نامه، توسط کمیته کارشناسی مرکب از یک نفر نماینده از هر یک از وزارتخانه های نیرو و کشاورزی و بر مبنای طرحی که در این خصوص تهیه خواهد شد، برای کلیه مناطق آبیاری کشور و با بهره‌گیری از کلیه امکانات موجود دو وزارتخانه، ظرف دوازده ماه پس از تصویب این آئین‌نامه صورت خواهد گرفت و نتایج حاصل طی گزارشی به وزارتخانه‌های یاد شده تسلیم خواهد شد. این گزارش پس از تأیید وزرای کشاورزی و نیرو و تصویب هیأت دولت به عنوان یک سند ملی در الگوی مصرف بهینه آب کشاورزی به کار گرفته می‌شود.

ماده ۲ - تا زمان انجام محاسبات موضوع ماده (۱) و به منظور ایجاد سرعت لازم در اجرای این آئین‌نامه، الگوی مصرف بهینه بر اساس مفاد مندرج در ضمیمه شماره یک این آئین‌نامه توسط وزارت نیرو برپایه اطلاعات موجود در بانک اطلاعاتی طرح جامع آب کشور، طرحهای جامع کشاورزی، آبخیزداری و همچنین سازمانهای آب منطقه‌ای و سازمانهای کشاورزی در هر یک از مناطق آبیاری در مدت ۳ ماه پس از تصویب این آئین‌نامه تعیین می‌شود.

گزارش تهیه شده پس از اخذ تأیید وزارت کشاورزی به طور موقت و تا زمان اعمال نتایج حاصل از ماده (۱) این آیین نامه مبنای محاسبه الگوی مصرف بهینه آب و در نهایت تحویل حجمی قرار خواهد گرفت.

ماده ۳- وزارت کشاورزی مکلف است به منظور تحقق مفاد این آیین نامه الگوهای کشت در هر یک از مناطق آبیاری کشور را براساس سیاست‌های ملی و منطقه‌ای، منابع آب و خاک و ضوابط بهره‌برداری مطلوب و دیگر عوامل مطلوب مؤثر مشخص و ظرف ده ماه به وزارت نیرو اعلام نماید.

تبصره ۱- حکم نماینده وزارت نیرو در کمیته کارشناسی موضوع ماده (۱) این آیین نامه، از طرف وزیر نیرو و حکم نماینده وزارت کشاورزی از طرف وزیر کشاورزی صادر خواهد شد و دبیرخانه آن در وزارت کشاورزی متمرکز خواهد بود. کمیته می‌تواند در جهت انجام وظائف ذی‌ربط، از کارشناسان یا مشاورین ذی‌صلاح استفاده نماید.

تبصره ۲- در صورتی که بر اساس این ماده وزارت کشاورزی به هر دلیلی در بعضی از مناطق نتواند الگوهای کشت را بر حسب درخواست وزارت نیرو به موقع در اختیار وزارتخانه یاد شده قرار دهد، وزارت نیرو مجاز است نسبت به انتخاب الگوی کشت موقت به مدت یک سال در هر یک از استانها اقدام نماید.

تبصره ۳- مدت ارائه اطلاعات مورد نیاز الگوی کشت از طرف وزارت کشاورزی درخصوص ماده (۲) این آیین نامه دو ماه پس از تصویب این آیین نامه می‌باشد.

تبصره ۴- وزارتخانه‌های نیرو، کشاورزی، جهاد سازندگی و دستگاههای تابعه آنها و همچنین سایر دستگاههای دولتی مکلفند اطلاعات، مدارک و تسهیلات لازم را در اجرای وظائف کمیته ماده (۱) این آیین نامه را فراهم نمایند و در اختیار کمیته یاد شده قرار دهند.

ماده ۴- با انجام محاسبات موضوع ماده (۱) این آیین نامه و اعلام الگوهای کشت برابر ماده (۳) به مدت ده ماه این آیین نامه توسط وزارت کشاورزی و با توجه به نقطه تحویل آب مشخص شده در موارد (۸) و (۵) این آیین نامه، مقدار آب قابل تحویل یا الگوی مصرف بهینه آب برای هر یک از مناطق آبیاری کشور برابر فرمول ضمیمه شماره (۱) این آیین نامه به دست می‌آید. شیوه تحویل حجمی آب برای مصارف کشاورزی در مورد آبهای سطحی و زیرزمینی براساس مواد موضوع فصلهای دوم و سوم این آیین نامه خواهد بود.

ماده ۵- به منظور تحقق اهداف این آیین نامه و در راستای سیاستهای دولت و برای فراهم آوردن شرایط لازم بهره‌وری بهتر از منابع آب و جلب مشارکت بهره‌برداران، وزارت کشاورزی مکلف است ظرف مدت حداکثر دو سال از تاریخ تصویب این آیین نامه، نسبت به ایجاد و سازماندهی تشکلهای قانونی مناسب در اراضی تحت پوشش شبکه‌های آبیاری موضوع این آیین نامه، نظیر شرکتهای تعاونی، کشت و صنعت تجارقی، انجمن‌های بهره‌برداری و

تشکل های کشاورزی برای تحویل حجمی آب در منطقه تحویل به این نوع تشکلهای که ترتیب آن در فصل دوم آیین نامه مشخص شده است، اقدام نماید. وزارت نیرو مکلف است ضمن همکاری با وزارت کشاورزی در جهت ایجاد تشکلهای فوق الذکر نسبت به تحویل حجمی آب، تنها به تشکلهای بهره برداری معرفی شده از طرف وزارت کشاورزی اقدام نماید.

تبصره ۱- تا زمان معرفی تشکلهای موضوع این ماده، سازمانهای آب منطقه ای و سازمان آب و برق خوزستان باقتضای مورد نسبت به تحویل آب به نماینده مصرف کنندگان در نقاط تحویل اقدام خواهند نمود.

تبصره ۲- سایر وزارتخانه ها و سازمانها و دستگاههای دولتی ذی ربط و سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلفند در اجرای مفاد این ماده همکاری لازم را با وزارت کشاورزی به عمل آورند.

فصل دوم : تحویل حجمی آب در شبکه های آبیاری

ماده ۶- سازمانهای آب منطقه ای و سازمان آب و برق خوزستان مکلفند نسبت به تحویل آب مورد نیاز مصرف کنندگان هر منطقه براساس الگوی مصرف بهینه آب که براساس مفاد این آیین نامه تعیین می شود، اقدام نماید.

ماده ۷- صدور پروانه مصرف بهینه آب برای مصرف کنندگان آب کشاورزی برابر ضوابط این آیین نامه بر اساس فرم ضمیمه شماره (۲) به عهده سازمانهای آب منطقه ای و سازمان آب و برق خوزستان خواهد بود. بدین منظور کمیسیونی مرکب از سه نفر، شامل نمایندگان سازمانهای کشاورزی استانها یا مناطق، سازمان آب منطقه ای ذی ربط و یک نفر کارشناس حقوقی تشکیل می شود. احکام نماینده سازمان کشاورزی از طرف رئیس سازمان کشاورزی استان یا منطقه و احکام نماینده سازمان آب منطقه ای و کارشناس حقوقی از طرف مدیرعامل سازمان ذی ربط صادر خواهد شد.

تبصره ۱- تشکیل کمیسیون موضوع این ماده در حوزه عمل سازمانهای آب منطقه ای یا سازمان آب و برق خوزستان بیش از یک مورد بدون اشکال خواهد بود.

تبصره ۲- پس از صدور پروانه مصرف بهینه آب، پرونده های مشترکین آب کشاورزی بر مبنای پروانه یاد شده مورد اصلاح قرار خواهد گرفت و آب قابل تحویل به مشترک بر اساس الگوی مصرف بهینه آب خواهد بود.

تبصره ۳- سازمانهای آب منطقه ای و سازمان آب و برق خوزستان مجازند در سالها و یا دوره های خشک که کاهش عرضه یا جیره بندی آب ضرورت داشته باشد، سقف تحویل آب مندرج در پروانه های صادر شده را به طور

متناسب کاهش دهند. همچنین میزان دبی و حجم آب قابل تحویل بر حسب تغییرات احتمالی الگوی کشت و راندمان‌های آبیاری، مورد تجدید نظر قرار می‌گیرد.

ماده ۸- پس از تعیین میزان آب قابل تحویل یا الگوی مصرف بهینه آب در هر یک از مناطق آبیاری، آب بصورت حجمی تحویل می‌شود. محل تحویل حجمی آب بر اساس مفاد این آیین‌نامه درخصوص شبکه‌های آبیاری، نقطه شروع آبیگری اراضی تحت پوشش و تشکلهای بهره‌برداری خواهد بود. این محل برای شبکه‌های مدرن حداقل در ابتدای کانالهای فرعی و شبکه‌های تلفیقی و سنتی برحسب مورد و بنا به تشخیص سازمانهای آب منطقه‌ای و سازمان آب و برق خوزستان خواهد بود.

ماده ۹- برای تحقق تحویل حجمی آب، کلیه سازمانهای آب منطقه‌ای و سازمان آب و برق خوزستان مکلفند ظرف حداکثر یک سال پس از تصویب و ابلاغ این آیین‌نامه نسبت به تأسیس سیستم‌های اندازه‌گیری جریان آب در تقاطعی که دارای شرایط مندرج در ماده (۸) این آیین‌نامه می‌باشند، با استفاده از تجهیزات مناسب برحسب مورد و با هزینه مصرف‌کنندگان اقدام نمایند، به طوری که با بهره‌برداری از این تجهیزات بتوان با دقت قابل قبول، آب تحویلی را اندازه‌گیری و محاسبه نمود.

تبصره - چنانچه بنا به تشخیص مأموران موضوع ماده (۳۰) قانون توزیع عادلانه آب مشخص شود تجهیزات نصب شده برای اندازه‌گیری میزان آب تحویلی، شکسته شده و یا به نحوی آسیب دیده که میزان جریانهای ورودی را با دقت مناسب تعیین نمی‌نماید، برای بار اول به تشکلهای ذی‌ربط و یا نماینده رسمی مصرف‌کنندگان تحت پوشش تجهیزات فوق، جهت ترمیم و تعمیر مجدد اخطار می‌شود و در صورت عدم تعمیر به موقع و یا رفع نواقص از طرف مصرف‌کنندگان و یا تکرار تخلف، نسبت به توقف تحویل آب از طرف مأمورین سازمانهای آب منطقه‌ای و یا سازمان آب و برق خوزستان اقدام خواهد شد.

ماده ۱۰- تدابیر اجرایی و اقتصادی برای مصرف بهینه آب کشاورزی موضوع این آیین‌نامه به شرح زیر تعیین می‌شود:

الف - میزان آب‌های کشاورزی آبهای سطحی درخصوص مصرف‌کنندگانی که میزان آب تحویلی برای آنان برابر الگوی مصرف بهینه آب باشد، برحسب اینکه اراضی در محدوده شبکه‌های مدرن، تلفیقی و یا سنتی قرار داشته باشد، برابر قانون تثبیت آب‌های زراعی و آیین‌نامه‌های اجرایی ذی‌ربط اخذ می‌شود.

ب- تحویل آب به بهره‌برداران، بیش از مقدار تعیین شده در چارچوب این آیین‌نامه مجاز نیست و سازمانهای آب منطقه‌ای و سازمان آب و برق خوزستان مکلفند آب را در همان حد الگوی مصرف به مصرف‌کنندگان تحویل نمایند.

تبصره ۵- هرگاه مصرف کننده بنا به تشخیص سازمانهای آب منطقه‌ای یا سازمان آب و برق خوزستان شرایط لازم را برای اعمال الگوی مصرف بهینه آب نداشته باشد، حداکثر تا دو سال تحویل آب بیش از مقدار مصرف، تا حد بیست و پنج درصد (۲۵٪) الگوی مصرف بهینه آب، بلاشکال خواهد بود. در این صورت آب‌های آب تحویلی تا ده درصد (۱۰٪) مازاد بر حجم تعیین شده در الگوی مصرف بهینه آب، يك و نیم برابر رقم تعیین شده نسبت به مازاد و به تناسب نوع شبکه، محاسبه و اخذ می‌شود و از ده درصد (۱۰٪) تا سقف بیست و پنج درصد (۲۵٪)، سه برابر رقم تعیین شده نسبت به مازاد و نوع شبکه محاسبه و اخذ می‌شود.

ماده ۱۱- در مورد مصرف کنندگانی که با اعمال شیوه‌های مختلف مدیریت مصرف، بتوانند با حفظ میزان تولید در واحد سطح برای يك الگوی کشت مقرر مصارف را تقلیل دهند، امتیازاتی به شرح زیر تعلق خواهد گرفت:

الف- کاهش نرخ آب‌بها به نسبت درصد صرفه‌جویی در الگوی مصرف بهینه آب،

ب- ایجاد تسهیلات در تحویل نهاده‌های پارانه‌ای، و تحویل ماشین‌آلات کشاورزی،

ج- اجازه توسعه کشت در اراضی تحت پوشش نقاط تحویلی آب به تناسب صرفه‌جویی در مصارف آب،

د- دریافت تسهیلات لازم برابر تبصره (۷۶) قانون برنامه دوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۳- برای تهیه طرح و نقشه و همچنین دریافت تسهیلات اعتباری ارزان قیمت و طولی‌المدت به منظور اجرای طرحهای توسعه و ایجاد شبکه‌های تحت فشار،

ترتیبات لازم در خصوص اعطای تسهیلات موضوع این ماده به جز بند (د) که چارچوب آنرا آیین‌نامه اجرایی تبصره (۷۶) قانون برنامه دوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۳- تعیین نموده به عهده کمیسیونی مرکب از يك نفر از سازمانهای آب منطقه‌ای یا سازمان آب و برق خوزستان و يك نفر از سازمان کشاورزی هر استان یا مناطق خواهد بود. احکام نمایندگی سازمان آب منطقه‌ای و سازمان آب و برق خوزستان از طرف مدیرعامل سازمان آب منطقه‌ای یا آب و برق خوزستان و احکام نمایندگی سازمان‌های کشاورزی در هر استان یا منطقه از طرف رییس سازمان کشاورزی ذی‌ربط صادر خواهد شد.

فصل سوم: کنترل حجمی آب در چاههای عمیق و نیمه عمیق

ماده ۱۲- از تاریخ تصویب این آیین‌نامه سازمانهای آب منطقه‌ای و سازمان آب و برق خوزستان مکلفند، آب مورد نیاز اراضی تحت پوشش چاههای عمیق و نیمه عمیق را براساس ضوابط این آیین‌نامه و برابر فرم ضمیمه شماره (۳) تعیین نمایند.

ماده ۱۳- کنترل حجم آب تخلیه شده برای مصارف کشاورزی اراضی تحت پوشش چاههای عمیق در مناطق مختلف، با توجه به نوع کشت مندرج در پروانه، بر مبنای ضوابط این آیین نامه توسط سازمانهای آب منطقه‌ای یا سازمان آب و برق خوزستان صورت خواهد گرفت.

ماده ۱۴- کلیه پروانه‌های صادره تا تاریخ تصویب این آیین نامه، با رعایت اولویت دشتهای ممنوعه بحرانی و ممنوعه با توجه به نوع کشت و سطح اراضی تحت کشت هر چاه، بر اساس ماده (۱۲) این آیین نامه اصلاح و پروانه‌های جدید برابر ضوابط این آیین نامه صادر خواهد شد.

تبصره ۵- مفاد تبصره (۳) ماده (۷) درباره آبهای زیرزمینی نیز قابل اعمال است.

ماده ۱۵- نقطه اندازه‌گیری میزان آب تخلیه شده برای اراضی تحت پوشش چاههای عمیق و نیمه عمیق در سر چاه خواهد بود.

ماده ۱۶- شرکت‌های آب منطقه‌ای و سازمان آب و برق خوزستان مکلفند، کلیه چاههای عمیق و نیمه عمیق حوزه عمل خود را در مناطق ممنوعه و ممنوعه بحرانی، ظرف مدت دو سال از تصویب این آیین نامه و در بقیه مناطق تا پایان برنامه دوم ممنوعه و ممنوعه بحرانی، ظرف مدت دو سال از تصویب این آیین نامه و در بقیه مناطق تا پایان برنامه دوم به کنتور حجمی مجهز نموده و پلمپ نمایند. هزینه‌های نصب و نگهداری از این تجهیزات به عهده صاحبان پروانه چاهها بوده و شرکت‌های آب منطقه‌ای و سازمان آب و برق خوزستان آمار و اطلاعات آب تخلیه شده را از طریق این تجهیزات جمع‌آوری خواهند کرد.

تبصره ۵- چنانچه بنا به تشخیص مأموران ماده (۳۰) قانون توزیع عادلانه آب مشخص شود که پلمپ کنتورهای نصب شده شکسته شده و یا به نحوی آسیب دیده اند که میزان تخلیه آبهای زیرزمینی را با دقت مناسب تعیین نمی‌کنند، برای بار اول به صاحبان کنتورها جهت ترمیم و تعمیر مجدد، دریافت اخطار می‌شود و در صورت تکرار، نسبت به توقف بهره‌برداری تا رفع نقص و اخذ تعهد عدم تکرار از طرف مأموران سازمانهای آب منطقه‌ای یا سازمان آب و برق خوزستان اقدام خواهد شد.

ماده ۱۷- از تاریخ تصویب این آیین نامه در مورد اراضی زیر پوشش بهره‌برداری از چاههای عمیق و نیمه عمیق که روی آنها کنتور حجمی نصب شده است، حجم آب ثبت شده توسط کنتورهای نصب شده ملاک محاسبه حق‌النظاره‌ها خواهد بود. از زارعینی که حجم آب مصرفی آنها برابر کنتور مطابق الگوی مصرف بهینه آب مندرج در پروانه‌های صادر شده باشد، فقط حق‌النظاره مندرج در آیین نامه اجرایی قانون توزیع عادلانه آب (مصوب ۱۳۶۱) اخذ خواهد شد. در مورد زارعینی که مصارف مندرج در پروانه‌های صادر شده باشد، علاوه بر حق‌النظاره‌ها مبالغی به شرح زیر برای هزینه‌های جبرانی اخذ خواهد شد :

الف - در مناطق ممنوعه و ممنوعه بحرانی تا ده درصد (۱۰٪) الگوی مصرف بهینه آب نسبت به مازاد بر حجم تعیین شده در الگوی مصرف بهینه آب، دو درصد (۲٪) و برداشت از ده درصد (۱۰٪) تا حداکثر بیست و پنج درصد (۲۵٪) مصرف بهینه آب نسبت به مازاد، (۱۰٪) ارزش تولیدات اراضی تحت پوشش.

ب - در مناطق آزاد تا ده درصد (۱۰٪) الگوی مصرف بهینه نسبت به مازاد بر حجم تعیین شده در الگوی مصرف بهینه آب، یک درصد (۱٪) و برداشت از ده درصد (۱۰٪) تا حداکثر بیست و پنج درصد (۲۵٪) الگوی مصرف بهینه آب نسبت به مازاد، چهار درصد (۴٪) ارزش تولیدات اراضی تحت پوشش.

ج - در صورتی که به هر دلیلی آب تخلیه شده بیش از بیست و پنج درصد (۲۵٪) الگوی مصرف بهینه آب باشد، میزان هزینه‌های جبرانی اخذ شده توسط سازمانهای آب منطقه‌ای یا سازمان آب و برق خوزستان بازاء هر پنج درصد (۵٪) مازاد بر بیست و پنج درصد (۲۵٪)، یک درصد (۱٪) ارزش تولیدات اراضی تحت پوشش خواهد بود. تبصره ۱- در مورد چاههایی که مجهز به کنتور حجمی نشده‌اند، ملاک محاسبه حق‌النظاره، پروانه‌های صادر شده خواهد بود و هزینه‌های جبرانی برای مصارف مازاد بر میزان مندرج در پروانه، برابر بندهای (الف)، (ب) و (ج) اخذ خواهد شد.

تبصره ۲- اخذ مبالغ مندرج در بندهای (الف)، (ب) و (ج) برای دو سال زراعی امکان‌پذیر است و پس از آن از طرف سازمانهای آب منطقه‌ای یا سازمان آب و برق خوزستان اخطار لازم برای رعایت مفاد پروانه صادر شده به دارنده پروانه داده خواهد شد و در صورت عدم رعایت، نسبت به توقیف بهره‌برداری از چاه اقدام می‌شود، ادامه بهره‌برداری منوط به تسویه حساب و سپردن تعهد قانونی در مورد رعایت الگوی مصرف بهینه آب خواهد بود.

تبصره ۳- از تاریخ تصویب این آیین‌نامه، صدور مجوز کف‌شکنی یا جابجایی چاهها، تنها در صورت ارائه برنامه تبدیل و تغییر سیستم آبیاری با تأیید سازمانها و مراکز خدمات کشاورزی در استانها و مناطق، به نحوی که موجب افزایش بازده مصارف آب باشد عملی خواهد بود.

ماده ۱۸- صاحبان پروانه‌های چاههای عمیق و نیمه‌عمیق می‌توانند در صورت رعایت مفاد ماده (۱۱) از مزایای مندرج در ماده یادشده بهره‌مند شوند.

فصل چهارم : موارد متفرقه

ماده ۱۹- وزارتخانه‌های نیرو و کشاورزی موظفند تدابیر اجرایی لازم برای سازماندهی بانکهای اطلاعاتی در زمینه جمع‌آوری و پردازش و تولید اطلاعات ناشی از عملکردهای این آیین‌نامه را اتخاذ و نسبت به مبادله اطلاعات بطور مستمر اقدام نمایند.

ماده ۲۰- مسئولیت اجرایی این آیین نامه برحسب مورد به عهده سازمانهای آب منطقه‌ای یا سازمان آب و برق خوزستان یا سازمانهای کشاورزی استانها و مناطق خواهد بود.

ماده ۲۱- هزینه‌های ناشی از اجرای این آیین نامه که به عهده تولیدکنندگان کشاورزی خواهد بود، در تعیین قیمت‌های تضمینی محصولات کشاورزی که هر ساله به تصویب هیأت دولت می‌رسد، لحاظ خواهد شد.

ماده ۲۲- در کلیه بندها و مفاد این آیین نامه، در موارد مصارف آب مربوط به وظایف وزارت جهاد سازندگی، وزیر جهاد سازندگی و سازمانهای جهاد سازندگی استان مربوط، جایگزین وزیر کشاورزی و سازمانهای کشاورزی استان خواهند شد و کمیته‌ها و کمیسیونهای موضوع این آیین نامه با حضور نمایندگان وزارت نیرو، وزارت کشاورزی و وزارت جهاد سازندگی حسب مورد تشکیل خواهد شد.

ماده ۲۳- با تصویب این آیین نامه کلیه مقررات مغایر با مفاد آن لغو می‌شود.

ماده ۲۴- این آیین نامه و ضمایم آن از تاریخ تصویب لازم‌الاجرا می‌باشد.

حسن حبیبی

معاون اول رییس جمهور

رونوشت: به دفتر مقام معظم رهبری، دفتر رییس جمهور، دفتر معاون اول رییس جمهور، دفتر ریاست قوه قضاییه، دفتر معاون حقوقی و امور مجلس رییس جمهور، دفتر معاون اجرایی رییس جمهور، دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام، دیوان محاسبات کشور، اداره کل قوانین مجلس شورای اسلامی، اداره کل حقوقی، اداره کل قوانین و مقررات کشور، کلیه وزارتخانه‌ها، سازمانها و مؤسسات دولتی، نهادهای انقلاب اسلامی، روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران و دفتر هیأت دولت ابلاغ می‌شود.

ضمیمه شماره (۱) - ضوابط محاسبه آب قابل تحویل

۱- تعاریف :

۱-۱- خالص نیاز آبی گیاه :

عبارتست از آب مورد نیاز گیاه از مرحله کاشت تا برداشت که از طریق فرآیندهای تبخیر و تعرق به مصرف می‌رسد و مقدار آن ماهانه در واحد سطح قابل محاسبه است.

۱-۲- باران مؤثر :

عبارتست از بخشی از بارندگی ماهانه که در طول فصل زراعی نازل می‌شود و به مصرف تبخیر و تعرق گیاه می‌رسد و از خالص نیاز آبی گیاه می‌کاهد و مقدار آن به صورت حجم آب ماهانه قابل محاسبه است.

۱-۳- نیاز آبشویی خاک :

عبارت است از درصدی از آب آبیاری که برای جلوگیری از تجمع زیانبار املاح و برقراری و تثبیت تعادل املاح در خاک زراعی باید از ناحیه ریشه‌های گیاه عبور کرده و خارج شود و مقدار آن به صورت ماهانه قابل محاسبه است.

۱-۴- خالص آب مورد نیاز در محل مصرف :

عبارت است از مجموع بندهای (۱-۱) و (۱-۳)، منهای بند (۱-۲) و مقدار عددی آن به صورت حجم آب مورد نیاز ماهانه در واحد سطح محاسبه می‌شود.

۱-۵- راندمان‌های آبیاری در محل مصرف :

عبارت است از خالص آب مورد نیاز در محل مصرف، تقسیم بر حجم ماهانه آب تحویلی به محل مصرف به ازاء هر واحد سطح، که مقدار عددی آن قابل محاسبه می‌باشد.

۱-۶- راندمان انتقال و توزیع آب :

عبارت است از حجم ماهانه آب تحویلی به محل مصرف، تقسیم بر حجم ماهانه آبی که از نقطه تأمین آب برداشت می‌شود.

۱-۷- راندمان کل آبیاری :

عبارت است از حاصلضرب راندمان آبیاری در محل مصرف (بند ۱-۵) و راندمان انتقال و توزیع آب (بند ۱-۶)

۲- روش محاسبه آب قابل تحویل :

۱-۲- مؤلفه‌های (۱-۱)، (۱-۲)، و (۱-۳) از بند (۱) این ضمیمه با استفاده از نشریه شماره (۲۴) سازمان خواروبار و کشاورزی جهانی و اطلاعات پایه برای هر محدوده آبیاری محاسبه می‌شود.

۲-۲- راندمانهای آبیاری (و یا تلفات آب در مراحل مختلف انتقال و توزیع) در درجه اول براساس اطلاعات مبتنی بر اندازه‌گیریهای محلی در محاسبات منظور خواهد شد. در صورت فقدان اطلاعات اندازه‌گیری شده، تجربیات کارشناسی و یا توصیه‌های مهندس مشاور پروژه بکار گرفته خواهد شد و در هر حال موضوع ماده (۱) این آیین‌نامه، اندازه‌گیری لازم را برای جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز در هر منطقه آبیاری مد نظر قرار داده و برنامه‌ریزیهای مناسب را بعمل خواهد آورد.

۳-۲- آب قابل تحویل از رابطه زیر بصورت ماهانه تعیین می‌شود:

$$V = \frac{\sum V_i \times A_i}{E}$$

در رابطه مذکور:

V = حجم آب قابل تحویل ماهانه برحسب مترمکعب

V_i = خالص نیاز آبی محصولات مختلف برحسب مترمکعب

A_i = سطح زیر کشت هر یک از محصولات در الگوی کشت برحسب هکتار

E = راندمان کل آبیاری

از نتایج این محاسبات در آیین‌نامه به عنوان « آب قابل تحویل » یا « الگوی مصرف بهینه آب کشاورزی » نام برده شده است.

ضمیمه شماره ۲

شماره پروانه :
 تاریخ صدور :
 شماره پرونده :
 مدت اعتبار :

وزارت نیرو

شرکت آب منطقه‌ای

پروانه مصرف بهینه آب کشاورزی

این پروانه به استناد ماده (۲۱) قانون توزیع عادلانه آب - مصوب ۱۳۶۱ و در اجرای بند (ط) تبصره (۱۹) قانون برنامه دوم اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و آیین‌نامه اجرایی بهینه‌سازی مصرف آب کشاورزی - مصوب ۱۳۷۵/۶/۱۱ - هیأت وزیران با مشخصات زیر صادر می‌شود:

۱- مشخصات دارنده یا دارندگان پروانه:

الف - اشخاص حقیقی:

نام و نام خانوادگی : نام پدر : تاریخ تولد : شماره
 شناسنامه : صادره از : به نشانی :

ب - اشخاص حقوقی:

نام شخصیت : شماره ثبت :
 به نشانی :

۲- موقعیت محل تحویل آب:

استان : شهرستان : دهستان : روستا :
 حوزه آبریز اصلی : رودخانه اصلی : رودخانه فرعی :
 سردهنه : شبکه اصلی : کانال شماره

دریچه یا پرز شماره کد نقطه تحویل : نام دشت :

مشخصات جغرافیایی نقطه تحویل : طول، عرض و ارتفاع از سطح دریا

۳- نحوه برداشت

تقلی پمپاژ

۴- نوع پروانه

دایم موقت مدت سال

۵- نوع تخصیص

جریان تنظیم شده جریان طبیعی و پایه تلفیق جریانهای پایه و تنظیم شده

۶- مشخصات محل مصرف آب :

الف- جهات اریبه :

ب- مساحت اراضی هکتار

ج- درصد سهم هر یک از محصولات زیر کشت :

.....
.....

۷- مقدار آب قابل تحویل : مطابق جدول زیر :

سالانه	اسفند	بهمن	دی	آذر	آبان	مهر	شهریور	مرداد	تیر	خرداد	اردیبهشت	فروردین	ماه
													حجم آب به میلیون متر مکعب
													دبی (لیتر در ثانیه)

مدیر عامل شرکت سهامی آب منطقه‌ای (یا نماینده مجاز وی)

تذکرات :

- ۱- وزارت نیرو مجاز است در زمان وقوع سالها و یا دوره‌های خشک که کاهش عرضه یا جیره‌بندی آب ضرورت داشته باشد، تحویل آب مندرج در پروانه صادر شده را به تناسب کاهش دهد.
- ۲- در صورت بهبود راندهای آبیاری و یا تغییر نوع کشت به نحوی که موجبات کاهش قابل ملاحظه مصرف آب در هکتار فراهم شود، این پروانه به تناسب اصلاح خواهد شد.
- ۳- کلیه مقررات قانون توزیع عادلانه آب و آیین‌نامه‌های قانونی یاد شده و آیین‌نامه مصرف بهینه کشاورزی جزء لاینفک این پروانه می‌باشد.

ضمیمه شماره ۳

شماره پروانه :
 شماره پرونده :
 تاریخ صدور :
 مدت اعتبار :

وزارت نیرو

شرکت آب منطقه‌ای

پروانه بهره‌برداری بهینه از چاههای عمیق و نیمه عمیق

این پروانه به استناد ماده (۳) قانون توزیع عادلانه آب - مصوب ۱۳۶۱ و در اجرای آیین‌نامه بهینه‌سازی مصرف آب کشاورزی - مصوب ۱۳۷۵/۶/۱۱ - هیأت وزیران با مشخصات زیر صادر می‌شود :

۱- مشخصات دارنده یا دارندگان پروانه :

الف - اشخاص حقیقی :

نام و نام خانوادگی : نام پدر : تاریخ تولد : شماره
شناسنامه : صادره از : به نشانی :

ب - اشخاص حقوقی :

نام شخصیت : شماره ثبت :
به آدرس :

۲- موقعیت چاه :

استان : شهرستان : دهستان :
مختصات جغرافیایی چاه شامل : طول جغرافیایی :
عرض جغرافیایی :
ارتفاع از سطح دریا :

۳- مشخصات چاه :

عمق چاه :
قطر لوله جدار :
قطر لوله آبده :
حداکثر قدرت مجاز موتور : کیلووات
میزان بهره‌برداری حداکثر : لیتر در ثانیه

۴- نوع پروانه :

دایم موقت مدت سال

۵- مشخصات محل مصرف آب :

الف- جهات چهارگانه :

ب- مساحت اراضی هکتار

ج- درصد سهم هریک از محصولات زیر کشت :

.....

.....

۷- مقدار آب قابل بهره‌برداری، مطابق جدول زیر :

سالانه	اسفند	بهمن	دی	آذر	آبان	مهر	شهریور	مرداد	تیر	خرداد	اردیبهشت	فروردین	ماه
													حجم آب به میلیون متر مکعب
													دبی (لیتر در ثانیه)

مدیر عامل شرکت سهامی آب منطقه‌ای (یا نماینده مجاز وی)

تذکرات :

- ۱- کروی محل چاه بایستی ضمیمه این پروانه بوده و دارنده پروانه ملزم به رعایت فواصل تعیین شده می‌باشد.
- ۲- در صورت بهبود رانده‌های آبیاری و یا تغییر نوع کشت، بنحوی که موجبات کاهش قابل ملاحظه مصرف آب در هر هکتار فراهم شود، این پروانه به تناسب اصلاح خواهد شد.
- ۳- وزارت نیرو مجاز است در زمان وقوع سالها و یا دوره‌های خشک که کاهش عرضه یا جیره‌بندی آب ضرورت داشته باشد، سقف تحویل آب مندرج در پروانه صادر شده را به تناسب کاهش دهد.

۴- چاه بدون اراضی مربوط به صورت سهام غیر قابل انتقال می باشد و در صورت تفکیک اراضی و واگذاری قطعات تفکیک شده، میزان بهره برداری از چاه موضوع پروانه متناسب با مقدار اراضی باقی مانده و ترکیب کشت تقلیل داده خواهد شد.

۵- در صورتی که در مالکیت و رضایت شرکای مشاع در اراضی چاه تردیدی حاصل شود و یا اراضی غیر برای حفر چاه و صدور پروانه ارائه شده باشد، پروانه بی اثر و از درجه اعتبار ساقط است.

۶- در صورتی که چاه موضوع این پروانه در اراضی منابع ملی واقع شده باشد، دارنده این پروانه حق هیچگونه اقدامی روی آن ندارد و پروانه از درجه اعتبار ساقط است.

۷- هر گاه دارنده پروانه از مقررات یاد شده در متن پروانه تخلف و یا بدون اجازه وزارت نیرو پروانه خود را به دیگری منتقل و یا واگذار نماید و از مقررات وزارت نیرو تخلف نماید و یا در بهره برداری از چاه یا نصب موتور تلمبه بیش از حد مقرر در این پروانه اقدام کند و یا در غیر محل تعیین شده به حفر چاه مبادرت نماید و یا از آب چاه در غیر محل مورد تعیین شده در این پروانه استفاده نماید، یا آب چاه را مورد استفاده برای اراضی غیر قرار دهد یا در دستگاههای اندازه گیری نصب شده دستکاری نماید، برابر قوانین موضوع تحت پیگرد قرار خواهد گرفت و در صورت تکرار، پروانه صادره لغو و از درجه اعتبار ساقط خواهد بود.

۸- کلیه مقررات قانون توزیع عادلانه آب و آیین نامه های قانونی یاد شده و آیین نامه مصرف بهینه آب کشاورزی جزء لاینفک این پروانه است.